

Eduskunnan talousvaliokunta

Asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä laiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä, laiksi rahanpesun selvittelykeskuksesta sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi

Viite: HE228/2016vp Asiantuntijapyyntö

Talousvaliokunta on pyytänyt FINE:n Vakuutus- ja rahoitusneuvonnalta (jäljempänä FINE) asiantuntijaa kuultavaksi ja kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä laiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä, laiksi rahanpesun selvittelykeskuksesta sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi. Esitämme kunnioittaen lausuntonamme seuraavan.

Yleistä

FINE pitää esityksen tavoitetta kannatettavana. FINE on kuitenkin huolissaan esitettävien säännösten käytännön vaikutuksista rahoitus- ja vakuutuspalveluiden käytettävyyteen.

FINEen tulleet asiakkaiden yhteydenotot asiakkaan tunnistamisesta ja tuntemisesta

FINEen on tullut kuluvana vuonna noin sata pankkiasiakkaiden yhteydenottoa asiakkaan tunnistamisesta ja tuntemisesta. Asiakkaat ovat hämmästelleet ja kokeneet kielteisenä, että pankki kysyy jopa 40 vuotta pankin asiakkaana olleelta henkilöltä hänen tilillään olevien varojen alkuperää tai sitä, onko hänellä tai hänen sukulaisellaan poliittista vaikutusvaltaa. Ääritapauksissa asiakkaat ovat kertoneet kokeneensa pankin toimet jopa uhkauksina, jos asiakas ei anna pyydettyjä tietoja. Asiakkaiden mukaan pankki on sulkenut verkkopankin tai ilmoittanut irtisanovansa koko asiakassuhteen, ellei pyydettyjä tietoja anneta asetetussa määräajassa.

FINE:n arvio tulevan sääntelyn haittavaikutuksista

Jo voimassa olevaa sääntelyä pidemmälle menevät esitetyt velvoitteet asiakkaiden tuntemisesta ja riskiarvioinnista on muotoiltu väljästi ja ne ovat laajoja. Samalla velvoitteiden mahdollisen laiminlyönnin sanktiot ovat huomattavan ankaria. Edellä kuvattujen FINEen tulleiden asiakaskokemusten perusteella FINE pitää ilmeisenä, että ehdotettu sääntely tulee johtamaan finanssialan palveluntarjoajien toimintatapojen standardisoimiseen siten, että sääntelyn perustana oleva riskiperusteinen arviointi ei toteudu. Sen sijaan kaikkien asiakkaiden edellytetään

antavan samat laajat tiedot heidän haluamansa palvelun laajuudesta ja merkityksestä riippumatta. Tämä haittaa ennen muuta päivittäispalveluiden saatavuutta ja käytettävyyttä heikentäen siten asiakkaan asemaa.

FINEn ehdotukset

Sääntelyn toimivuuden parantamiseksi FINE pitää tärkeänä, että riskiperusteista arviointia koskevia säännöksiä täsmennetään lain tasolla. Erityisesti pitkäaikaisten asiakassuhteiden kestäessä asiakkaan tuntemista ja riskinarviointia koskevien velvoitteiden tulisi kohdistua vain niihin tilanteisiin ja toimiin, joissa asiakassuhteen sisältö tai laajuus muuttuu aiemmasta.

Taloudelliselta merkitykseltään vähäiset ja rahanpesun ja terrorismin estämisen kannalta merkityksettömät sopimukset ja palvelut tulisi nimenomaisesti jättää kiristyvien tuntemis- ja riskiperusteisten arviointivelvoitteiden ulkopuolelle. Tällaisia tuotteita ovat erityisesti kuluttajien tavanomaiset vahinkovakuutukset kuten auto-, koti- ja matkavakuutukset. Näkemyksemme mukaan näitä tuotteita ei ole taloudellisesti mahdollista käyttää esimerkiksi rahanpesun välineenä, koska näihin tuotteisiin ei voi sijoittaa suuria rahamääriä varojen alkuperän häivyttämiseksi.

Irene Luukkonen
toimitusjohtaja

Erik Sirén
johtaja